

Ministerijų atsakymai į VŠĮ SOPA užduotus klausimus

1. Kokiomis priemonėmis žadama mažinti nedirbančių, bet galinčių dirbti neįgaliųjų socialinę atskirtį (be profesinės reabilitacijos paslaugų bei socialinių įmonių, į kurias patenka labai nedidelė dalis bedarbių)?

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakymas:

Sėkmingai vykdoma neįgaliųjų profesinė reabilitacija.

2005 m. liepos 1 d. įsigaliojusiam Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatyme įtvirtinta profesinės reabilitacijos sistema.

Neįgaliųjų socialinės integracijos politika formuojama užtikrinant neįgalių asmenų grįžimą į darbo rinką. Šiuo metu tik profesinės reabilitacijos dėka, neįgalieji įgauna darbo rinkojereikalingų žinių, įgūdžių, kurie padėtų patekti į darbo rinką. Kiekvienas neįgalus asmuo turi kreiptis į Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybą prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, kur nustatomas profesinės reabilitacijos poreikis bei išduoda išvadą dėl tokio poreikio nustatymo. Per 3 darbo dienas asmuo nuo profesinės reabilitacijos paslaugų poreikio nustatymo dienos kreipiasi į teritorinę darbo biržą pagal gyvenamąją vietą. Teritorinė darbo birža ne vėliau kaip per 5 darbo dienas sudaro asmens individualų profesinės reabilitacijos planą ir išduoda asmeniui profesinės reabilitacijos pažymėjimą bei siuntimą į profesinės reabilitacijos centrą.

Asmuo į profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančią įstaigą turi atvykti ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo siuntimo išdavimo. Profesinės reabilitacijos paslaugas teikianti įstaiga sudaro asmens individualią profesinės reabilitacijos programą ir sudaro su asmeniu sutartį dėl dalyvavimo programoje.

2005 metais profesinės reabilitacijos programoje dalyvavo 12 asmenų, o profesinės reabilitacijos paslaugas teikė viena įstaiga – VŠĮ Valakupių reabilitacijos centras Vilniuje.

2006 m. profesinės reabilitacijos paslaugas pradėjo teikti dar keturios įstaigos (VŠĮ Profesijos spektras Druskininkuose, Lietuvos reabilitacinio profesinio rengimo centras Radviliškyje, VŠĮ Palangos reabilitacinė ligoninė Palangoje bei VŠĮ Vilties žiedas Kaune). Pagerėjo dalyvavimo programoje prieinamumas, todėl programoje dalyvavo jau gerokai daugiau žmonių – 206, o programą baigė 69 asmenys. Iš jų kas trečias įsidarbino.

2007 m. profesinės reabilitacijos programą baigė 335 asmenys, iš jų 157 (46,8 proc.) įsidarbino.

Šiuo metu profesinės reabilitacijos paslaugas teikia 9 profesinės reabilitacijos paslaugas teikiančios įstaigos: VŠĮ „Valakupių reabilitacijos centras“, VŠĮ „Palangos reabilitacinė ligoninė“, VŠĮ „Profesijų spektras“, Lietuvos reabilitacinio rengimo centras, VŠĮ „Vilniaus Žirmūnų darbo rinkos mokymo tarnyba“ bei 2008 m. įsikūręs VŠĮ „Vilniaus psichosocialinis reabilitacijos centras“, kuriame teikiamos profesinės reabilitacijos paslaugos psichikos negalią turintiems asmenims.

Vykdoma Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007-2011 metų programa

Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgaliųjų reikalų departamentas) 2007 metais pradėjo vykdyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. 638 patvirtintą Būsto pritaikymo žmonėms su negalia 2007–2011 metų programą (toliau – Programa). Programos tikslas - siekti neįgaliųjų savarankiškumo ir socialinės integracijos tenkinant neįgaliųjų specialiuosius poreikius ir pritaikant neįgaliesiems būstą ir jo aplinką. Programos uždavinys - pritaikyti neįgaliesiems būstus ir gyvenamąją aplinką, tobulinti būsto pritaikymą įgyvendinančių ir prižiūrinčių specialistų kvalifikaciją būsto ir jo aplinkos pritaikymo srityje.

Programa padeda išspręsti buitines ir asmenines problemas, sudaro sąlygas laisviau judėti, aktyviai dalyvauti ugdymo, profesijos įgijimo procese, darbo rinkoje ne tik neįgaliesiems, bet ir jų globėjams.

Įgyvendinant programą neįgaliųjų poreikiams 2007 m. buvo pritaikyta 270 būstų, iš jų 127 būstai asmenims su labai ryškiais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais, 118 būstų asmenims su

ryškiais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais ir 25 būstai asmenims su vidutiniais judėjimo ir apsitarnavimo funkcijų sutrikimais. Būsto pritaikymo neįgaliesiems prioritetas teikiamas vaikams ir jaunuoliams nuo 7 iki 24 metų, besimokantiems asmenims, dirbantiems asmenims. Neįgaliųjų poreikiams pritaikyta 270 būstų, iš jų pagal prioritetus 40 būstų vaikams ir jaunuoliams, 32 būstai besimokantiems asmenims, 8 būstai dirbantiems asmenims. Pritaikant būstus įrengta 43 vienetai brangios įrangos (keltuvų ar liftų). Būsto pritaikymo poreikis šalyje patenkintas 50 procentų.

2. Ar neplanuojama keisti darbo rinkoje papildomai remiamų (neįgaliųjų, ilgalaikių bedarbių ir kt. socialiai pažeidžiamų asmenų) integravimo į darbo rinką politikos, sukuriant efektyvesni paramos darbdaviams mechanizma?

Užimtumo rėmimo įstatymo numatomomis įdarbinimo subsidijuojant priemonėmis beveik neįmanoma pasinaudoti dėl riboto valstybės finansavimo ir sudėtingų, neskaidrių ir ilgai trunkančių administracinių procedūrų. Be efektyvios valstybės pagalbos (nors ir trumpalaikės) darbdaviai nėra suinteresuoti darbinti asmenų iš socialinės rizikos grupių.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakymas:

Papildomai darbo rinkoje remiamų ieškančių darbo asmenų (neįgaliųjų, ilgalaikių bedarbių ir kt., socialiai pažeidžiamų asmenų) integravimo į darbo rinką politika nesikeičia, tačiau įvertinus Užimtumo rėmimo, Nedarbo socialinio draudimo bei Socialinių įmonių įstatymų taikymo praktiką rengiami minėtus įstatymus lydinčiųjų teisės aktų pakeitimai - supaprastinant administracines įdarbinimo subsidijuojant procedūras. Siekiant kuo daugiau darbo rinkoje papildomai remiamų asmenų įdarbinti subsidijuojant bei atsižvelgiant į ribotas valstybės biudžeto lėšas aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms, tarp jų ir įdarbinimui subsidijuojant, 2009 metais ženkliai padidintos lėšos, kurios yra skiriamos iš Europos socialinio fondo įgyvendinant projektus.

Šiuo metu yra parengtas Įdarbinimo subsidijuojant sąlygų ir tvarkos aprašo pakeitimo projektas, kuriuo siekiama supaprastinti ir sutrumpinti sprendimų dėl įdarbinimo subsidijuojant įmonėse procedūras, padaryti jas skaidresnėmis. Bus sustiprinta lėšų įdarbinimui subsidijuojant bei bedarbių atrankos kontrolė, pritraukiant ir kitas pagal kompetenciją atsakingos institucijos (Darbo inspekcija, Mokesčių inspekcija ir kitas).

Sieksime, kad informacija apie atliktus įmonių patikrinimus ir jų rezultatus būtų talpinama Lietuvos darbo biržos internetinėje svetainėje ir būtų visuomenei prieinama.

3. Ar neplanuojama dalies integravimo į darbo rinką paslaugų (pvz. individualaus konsultavimo, pagalbos įsidarbinant ir lydimosios pagalbos įsidarbinus) finansavimo perduoti privačioms įstaigoms, nevyriausybinėms organizacijoms, kaip tai seniai daroma kitose valstybėse?

Patirtis rodo, kad mažesnės, arčiau žmogaus esančios organizacijos gali lanksčiau atsižvelgti į individualius bedarbio poreikius ir efektyviau taikyti įdarbinimo paslaugas.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos atsakymas:

Siekiant plačiau įtraukti privačias įstaigas teikti užimtumo paslaugas, veiksmai jau pradėti.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos priemonių planui pateikėme šią priemonę - ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto (bendrojo finansavimo) lėšomis, įgyvendinant Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemones, parengti ir patvirtinti Privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų teikimo reformos modelį, siekiant didesnio jos efektyvumo bei dalyvavimo užimtumo paslaugų teikime.

Siekiant plačiau įtraukti privačias įstaigas teikti užimtumo paslaugas numatoma parengti ir

patvirtinti Privačių įdarbinimo agentūrų paslaugų teikimo reformos modelį, siekiant didesnio ir efektyvesnio jų dalyvavimo užimtumo paslaugų teikime. Modelis bus rengiamas atsižvelgiant į kitų šalių patirtį, panaudojant ES struktūrinių fondų ir valstybės biudžeto (bendrojo finansavimo) lėšas.

4. Kaip valstybiniu mastu numatoma pasinaudoti Europos bendrijų iniciatyvos EQUAL projektų, sukūrusių inovatyvius socialinių sprendimus, patirtimi? Ar pasiūlytos socialinių paslaugų naujovės, įrodžiusios savo efektyvumą, bus diegiamos į valstybės socialinę politiką, ar ir liks trumpalaikėmis NVO iniciatyvomis?

Norėtusi, jog vienkartinė šių ir kitų ES projektų nauda išaugtų į ilgalaikę pridėtinę vertę, efektyviausi socialinės veiklos metodai būtų imami taikyti valstybės mastu, įtraukiant naujas socialines paslaugas (tarp jų ir tarpininkavimo įdarbinant, pagalbos įsidarbinus) į socialinių paslaugų katalogą.

Finansų ministerijos atsakymas:

EQUAL patirtis yra perkelta į 2007-2013 m. Europos socialinio fondo (toliau – ESF) administravimą ir įgyvendinimą. ESF reglamente Nr. 1801/2006 ir Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programoje yra numatytas tokių principų įgyvendinimas: tarptautinis bendradarbiavimas, inovatyvumas, partnerystė. Šių principų įgyvendinimas vykdomas nustatant atrankos kriterijus (pvz. kvietime teikti paraiškas „Žmogiškųjų išteklių tobulinimas įmonėse“ buvo su inovatyvumo principą įgyvendinantis atrankos kriterijus, kvietime „socialinės rizikos ir socialinę atskirtį patiriančių asmenų integracija į darbo rinką“ buvo nustatytas kriterijus, kuris suteikia daugiau balų pareiškėjams, įgyvendinusiems EQUAL projektus.

Taip pat atkreipiame dėmesį, kad šiuo metu yra paskelbtas kvietimas „šeimos ir darbo įsipareigojimų derinimas“, kurio pagrindiniai tikslai ir veiklos yra nustatyti atsižvelgus į EQUAL sukauptą patirtį šioje srityje.